شێرزاد حەسەن، بۆ "رەخنەی چاودێر":

هەمیشە نیشتمانی سیاسەتبازەکان و هەڵگرانی ئایدیۆلۆژیا، لەگەڵ نیشتمانی نووسەرو هونەرمەندەکان جیاوازە

سازدانی: ئاسۆ هاشم

بەشی یازدەیەم

رەخنەی چاودێر: لەزۆربەی بەرهەمەکانتدا ئاماژەت بەلایەنە کۆمەڵایەتییەکان داوە.. مەسەلە نیشتمانییەکانت فەرامۆش کردووە.. تۆ وەک نووسەر وەڵامت چییە بۆ قسەکردن لەسەر پرۆژەی خۆت؟

شێرزاد حەسەن: هەر نووسەرێک لەو خەمەوە دەست پێدەکات، لەو پرسیارو گومان و دڵەڕاوکێ و کۆی ئەو ئەزموونە ئینسانییەوە کە هەر هەموو تەمەنی داگیر دەکات. گەر نیشتمان ئەو خاک و خەڵکە بێت کە ئێمە لەسەری دەژین و لەناویدا زیندەگی دەکەین، گەر کۆی هەموو ئەو شتانە بێت کە ئەزموونی رۆحی ئێمەی پێ هەژار دەبێت یان دەوڵەمەند، گەر کۆی ئەو رەگەزە سروشتیانە بن کە دەوریان داوین، دیارە ئەو زمانەشە کە ئێمە لەسەری رێک کەوتووین، لێرەو هەنووکە، کە زمانی کوردییە، خودی ئەو ئەزموونە بۆ خۆی گەمەیەک نییە لەدەرەوەی نیشتمان، سەدەها نووسەری کورد کە لەتاراوگە دەژین، مادامەکێ بەکوردی دەنووسن و باس لەو کارەکتەرانە دەکەن کە من و تۆ دەیانناسین، چ پاڵەوانەکانی بێوەژن و عاشقی دۆڕاوو عەرەبانچی بن و چ پێشمەرگەو جوتیارو سیاسەتکارو جاش و ئەنفالچی بن بۆ من جیاوازی نییە، مەرجی نووسین داوامان لێدەکات لەگەڵ کردەی داهێنان پاک و راستگۆ بین، بۆ نووسەرێکی وەک "گابریل گارسیا مارکیز" ئیلتزام لەبواری ئەدەبدا ئەوەیە کە جوان بنووسیت و خیانەت لەداهێنان نەکەیت. هیچ نووسەرێک داوای لێناکرێت نیشتمان لەت و پەت بکات و کەسەکان لەیەکدی جیا بکاتەوەو نازو جوانی کۆمەڵێک کارەکتەرو کەس بەسەر کۆمەڵە کەس و کارەکتەرێکی دیکە بسەپێنێت. مەسەلە نیشتمانییەکان بەتەنها لەپێشمەرگەو کرێکاری کۆڵنەدەرو جوتیاری چاونەترسدا کۆنابنەوە کە دژ بەسەرمایەدارو دەرەبەگەکان دەجەنگن، نیشتمانپەروەری و خۆبەستنەوە بەخەڵک و خاک لەوەدایە کە جێگەیەک بۆ پشیلەیەکی برسی بکەیتەوە کە ئێوارەیەک بەکۆڵانەکەی ئێوەدا دێت و دەچێت و دەمیاوێنێ و هیچ شتێکی دەست ناکەوێت، ئێمە لەبەرئەوەی مرۆڤین و خاوەنی هێزو ئاوەزو فرۆفێڵین کە وایکردووە کەڵەگا بین بەسەر سروشتدا بەهەر هەموو ئەو ئاژەڵ و مەل و زیندەوەرو ئاووهەواو گڵ و سەوزاییەوە کە دیارە رۆژ بەرۆژ وێرانتری دەکەین، ئاخر نیشتمان وەک چۆن هی ئێمەیە وەک مرۆڤ، بەهەمان ئەندازە هی سەگ و پشیلەو هەڵۆو کۆترو گوڵەباخ و کانی و ئاوێکە، نیشتمان لەچاوی زۆربەماندا مانایەکی سیاسی وەرگرتووە، ژمارەیەکی زۆر لەنووسەرانی پێشەنگ دەرچووی خانەکانی حیزبن، کورد بەر نەفرەتی سیاسەت کەوتووە، هەربۆیە قسە لەسەر هەر شتێک بکات بەسیاسەت بارگاوی دەکات، لەوانەش فیکرو هونەرو ئەدەبە، کەم نووسەرو سیاسەتبازی نەوەی پێشین و باوانم دیوە کە یەکەمین رۆمان لەژیانیاندا خوێندبێتیانەوە (دایک)ی (مەکسیم گۆرکی) نەبووبێت، چونکە بەدوای پاڵەوانێکدا گەڕاون کە هەم وەک (پاڤل) شۆڕشگێڕ بێت و هەم دایکێکی هەبێت خەونی کوڕەکەی بۆ شۆڕش و سەرفرازی سەربخات.

پەخشانی کوردی لەمەڕ ئەدەبی گێڕانەوە، بەتایبەتی رۆمان و چیرۆک، بۆماوەی دەیەها ساڵ جگە لەپێشمەرگەو جوتیارو کرێکار کە لەوێنەو دۆخی جیاوازدا دەردەکەوتن و دەجەنگان، هەمیشە ئازاو کۆڵنەدەرو نەبەز بوون، لەبەرامبەر پێشمەرگەو جوتیارو کرێکاریشدا دوژمنەکان ئاشکرا بوون کە گرێچن و ململانێی رۆمان و چیرۆکەکانیان خۆش دەکرد، بەڵام پرسیاری سەرەکی ئەوەیە چەند لەو نووسەرانە توانیویانە کردەی داهێنان نەدۆڕێنن. نووسین بەرلەوەی قایلکردنی ئەوانی دیکە بێت بەوەی تۆ وەک نووسەرێکی سەر بەچین و توێژێکی، نووسەرێکی سەر بەپرۆلیتاریای یان بۆرژوا، سەرگەرمی ئەدەبی پووچگەرا یان بەرگریت، شۆڕشگێڕو ئایندەخوازو گەشبین یان بەدبینی تا دەگا بەدەیەها خانەکاری و پۆلبەندی دیکە، کە دیارە ئەم پۆلبەندییە زۆر کۆن و بەسەرچووە، ئەمڕۆکە هەمان گومان هەیە سەبارەت بەرێبازو قوتابخانە ئەدەبییەکان بەو مانا کلاسیکییەی کە هەبوو، مەرجی یەکەم بۆ خۆقایلکردن بەرلەوەی خوێنەرەکانت قایل بکەیت ئەوەیە کە تۆ لەدەرەوەی پۆلبەندی و رێبازەکاندا کاربکەیت، لەو خەم و خولیاو ئەزموونانەوە دەست پێبکەیت کە لەزاتی خۆتەوە نزیکە، زات وەک کۆکەرەی ئەزموونەکانی خۆت و هەموو ئەو خەڵکەی کەلێتەوە نزیکن و باش دەیانناسی، بەتایبەتی لەسەرەتای ئەزموونی ئەدەبیدا، چونکە دونیا لەدەرەوەی تۆدا تەنها ئەوکاتە مانای هەیە کە تۆ بەچ چاوێک دەیبینیت کە بێگومان لەچاوی نووسەرانی دیکەوە جیاوازە، رووداوێک بدە دەست چەندەها نووسەر هیچ کامیان وەک یەک نایننووسنەوە، هەر هەمان نووسەر هەمان رووداو لەدوو قۆناغی جیاوازدا بەهەمان زمان و شێواز نایننووسێتەوە، خودی خوێنەر لەدوو قۆناغی جیاوازدا بەهەمان هەست و نەست و هەناسە دەقێکی دیاریکراو ناخوێنێتەوە.

> **من هەر لەسەرەتای نووسینەوە پێناسەیەکم نەبووە بۆ نووسەری نیشتمانپەروەرو بەرگری و شۆڕشگێڕ، پاڵەوانەکە چ پێشمەرگەیەکی جەربەزەو زیندانییەکی هەتاو نەدیو بێت و چ بێوەژنێکی تەنیاو دەستگێڕێکی کەس نەناس و کۆترێکی خنکاو لەژێر کەڵبەی پشیلەیەکدا هەریەکە، نووسینەوەی ئازاری هەریەکەیان بۆ خۆی گەورەترین مەسەلەی نیشتمانییە**

هەربۆیە من هەر لەسەرەتای نووسینەوە پێناسەیەکم نەبووە بۆ نووسەری نیشتمانپەروەرو بەرگری و شۆڕشگێڕ، پاڵەوانەکە چ پێشمەرگەیەکی جەربەزەو زیندانییەکی هەتاو نەدیو بێت و چ بێوەژنێکی تەنیاو دەستگێڕێکی کەس نەناس و کۆترێکی خنکاو لەژێر کەڵبەی پشیلەیەکدا هەریەکە، نووسینەوەی ئازاری هەریەکەیان بۆ خۆی گەورەترین مەسەلەی نیشتمانییە، دواندنی خۆشی و خەمیان گەورەترین وەفایە بەرامبەر داهێنان، چونکە نیشتمان لەدەرەوە گەر پارچەکانی جیا دەکرێتەوەو هەر شتەو ناوێکی هەیە، هەر شتەو مانای جوان و ناشیرینی هەیە، بەرزو نزم، رەنگە نووسەر ئەو ناوو مانایانە بەجۆرێکی جیاواز ببینێت. دەکرێت گومانکردن لەخودی نیشتمانپەروەری و مانا پیرۆزەکان بەوشێوەیەی کە سیاسەت لەمڕۆکەدا بانگەشەی بۆ دەکات ئەوپەڕی جوانی و راستی بێت. کە "بەختیار عەلی" دەڵێ: "شەهید ئەی گەمژە..!" و کۆی قەسیدەکە گومانکردنە لە سیاسەت و لەمایە پووچی سیاسەتبازەکان کە پرۆژەو خەونێکی نەتەوەیی و ئینسانی نەهێنایە پێش، ئەو رستەیە کە هێدمە گرتیمان دەکات گومانکردنە لەو خوێنەی بەفیڕۆ رژا، نەک عەشق و شەهادەتی شەهیدەکە خۆی. رۆماننوسی ئینگلیزی (دی.ئێچ. لۆرانس) کە زۆر ئینگلیزانەو قووڵ بەخاک و خەڵکەکەی خۆیەوە پەیوەست بوو.. دەیوت - "ئاه.. ئینگلتەرە چەندە رقم لێتە..!" ژمارەی ئەو هونەرمەندو نوسەرانە یەکجار زۆرن کە لەتاو خۆشەویستی و پاکی و راستگۆیی خۆیان رقیان لەنیشتمان بۆتەوە یان گومانیان لەو نیشتمانپەروەرییە کردووە کە لەو رۆژگارەدا هەبووە هەن لەداخی نیشتمان هەڵاتە بوون و سەریان هەڵگرتووە، نیشتمان نەک وەک پارچە خاکێک، بەڵکو شەڕی ئەوان لەگەڵ ئەو نیشتمانە بووە کە دۆخێکی سیاسی و کۆمەڵایەتی ئەوتۆی هەبووە کە نوقم بووە لەدرۆو دزی و ریاکاری و خیانەت و خۆفرۆشی گەندەڵی، دواجار نیشتمان یادەوەری و ئەزموونە لەتەک کەسەکاندا جا چ تاڵ و چ شیرین، دەکرێت پاڵەوانەکەت پێشمەرگەیەکی دێرین و بێت و نائومێد لەشۆڕش و راپەڕین و سیاسەتی حیزبەکان یان کوڕە لاوێکی عاشق کە لە دولبەرەکەی تۆراوو دۆڕاو بێت، بۆ هەردووکیان نیشتمان مانای بەرلە نائومێد بوونەکە نییە، دوای تۆرانەکە مانای نیشتمان دەگۆڕێت ناشکرێت وەک نووسەر تۆران و نائومێدی یەکەم بەپیرۆزتر بزانیت، بەهەزارەها مرۆڤ هەن وێنەو مانای نیشتمانیان لەلا گۆڕاوە دوای تەنها یەک ئەزموونی تاڵ.

بۆ نووسەر سۆزانییەک و پاکیزەیەک: هەردووکیان مرۆڤن، پێگەی بەرزو نزم لەئارادا نییە. قسەکردن لەسەر پێشمەرگەیەکی تۆراوو مەلێکی تۆراو لەهێلانەکەی لەبەر هەر هۆیەک بێت بۆ نووسین و داهێنان هیچ جیاوازییەکی نییە. جوان نووسین لەسەر هەردوو حاڵەتەکە ئەوپەڕی نیشتمانپەروەرییە. لەو رۆژگارەی "سوهرابی سپهری" شاعیر دەیوت:- "ئەو رووبارە لێڵ مەکەن نەبا دەروێشێک لەو خوارەوە نان تەڕ بکات.. نەبا چۆلەکەیەک ئاو بخواتەوە.."

کەسانێک بەگومان و لاقرتێوە پێیان دەوت دەنێو ئەو هەموو جەنگ و کوشتوبڕەی کە هەیە تۆ باس لەئاو لێڵ نەکردن و چۆلەکەو دەروێش دەکەیت؟ وەڵامی شاعیر

شێرزاد حەسەن — فۆتۆ: سۆران

زۆر سادەو قووڵ ئەوە بوو کە نهێنی بەزمەکە لێرەدایە کە ئەگەر مرۆڤ دڵی نەیەت لەبەرخاتری چۆلەکەیەک و دەروێشێک رووبار لێڵ بکات. ئەوە دیارە مەحاڵە بوێرێت هاوتوخمەکەی خۆی بکوژێت.

هەر لەو رۆژگارە ناشیرینەی ئایدیۆلۆژیا پەرستەکان بوو کە سیاسەت و حیزب یەک وێنەی بۆ نیشتمان و خۆبەستنەوەی بەخاک و خەڵکەوە هەبوو، رۆژگاری شۆڕشی ئۆکتۆبەر، کوشتنی ملیۆنەها جوتیارو سەدەها نووسەرو هونەرمەندو سەرباز لەسەر دەستی (ستالین) بە بیانووی ئەوەی لە شۆڕشی پرۆلیتاریا تێناگەن، گەورەترین کارەساتی مرۆیی بوو، ئەدەبی هاندان، دروستکردنی پاڵەوانی کارتۆنی و کاریکاتێری درۆکردن لەگەڵ ئەو ساتەوەختەو بانگەشەکردن بۆ دروستکردنی بەهەشتێکی سۆشیالیستی کە وا دەرنەچوو ژمارەیەکی زۆری کرد بەنووسەری دەستەڵات و خوڵقاندنی سوپەرمان کە هیچ بناغەیەکی راستەقینەی نەبوو، (ژدا نۆڤ) کە پۆلیسی ئەدەب بوو داهێنەرانی گەورەی وەک (سۆلجنستین و باسترناک و ئاخماتۆڤای) بەخیانەتکار دەزانی، لەتەک دەیەها ناوی درەوشاوەی دیکە چونکە مرۆڤەکانیان وەک زاتی پڕ لەجوانی و ناشیرینی، بەزین و رۆحی جەربەزەیی.. بەکورتی هەڵگری هەموو خەسڵەتە باش و خراپەکانی مرۆڤ چاو لێدەکرد، ئەوانە شار بەدەر دەکران و ناشیرینترین ناوو ناتۆرەیان لێدەنان.. چارەنووسی زۆریشیان مەرگ بوو، لەو رۆژگارەدا ئەدەبێک دەنووسرا کە باسی لەمەسەلە نیشتمانییە هەرە مەزن و پیرۆزەکان دەکرد بێ رۆحی داهێنان، ئەدەبێک بەزۆر دروستکراوو دەستکرد، بەتایبەتی لەنێوان سالانی (١٩٣٠-١٩٦٠) کە ئەمڕۆکە ناخوێندرێنەوە، هەڵبەتە هەر لەماوەی بانگەشەکردن بۆ ئەدەبی هاندان و تەعبیئە، نووسەری دیکەش هەبوون پەراوێز کەوتوو کە ئەمڕۆکە دەخوێندرێنەوە، سەردەمێکی پڕ لەشێتی و ملهوڕی بوو لەسۆڤییەت کە بەخانمێکی وەک (ئانا ئاخما تۆڤا) یان دەوت سۆزانی تەنها لەبەرئەوەی لەشیعردا ئەزموونە زاتیەکانی خۆی دەنووسییەوە. بەهەمان بڕو ئەندازە لەئەمریکا چەندەها نووسەر لەسەر ئەوە دادگایی دەکران کە بانگەشە بۆ فیکری چەپ دەکەن و دژی پرۆژەی (ئەمریکانیزم) کاردەکەن، تەنها لەبەرئەوەی راستگۆیانە پاڵەوانەکانیان نموونەی کەسانی بەشمەینەت و پەراوێزکەوتوو بوون، لەئەمریکاش "جۆزیف ماکارتی" ببووە پۆلیسی ئەدەب، کەسانی وەک شانۆنووس "ئارسەر میللەر" و سینەماکار "ئیلیا کازان" بەخیانەتی نیشتمانی تاوانبار دەکران. هەمیشە نیشتمانی سیاسەتبازەکان و هەڵگرانی ئایدیۆلۆژیا لەگەڵ نیشتمانی نووسەرو هونەرمەندەکان جیاوازە.

لەوەتەی دەنووسم.. ئەوە دەنووسمەوە کە ئەزموونم کردووە، کە بیستوومە یان لەمیانەی خوێندنەوەی ئەدەب و فیکری ئینسانی لەلای خۆم تەقیوەتەوە، یان دیومە، هەتا پەنابردن بۆ خەیاڵبلاوی و فانتازیا کارکردن بووە بۆ زیاتر قووڵبوونەوەو پەیبردن بەو واقیعەی کە هەستم پێکردووە، دەشکرێت بڵێین خودی ژیانی ئێمە بەهەموو هەراو هەنگامەو کارەساتەکانی خۆیەوە بۆ خۆی لەفانتازیا دەچێت. ئەزموونی من لەگەڵ نووسین لەخەمە کۆمەڵایەتییەکانەوە دەستی پێکرد، لەخەمی دڵڕەقی خەڵکی بەرامبەر شێتەکان، تەنیایی قەیرە کچەکانی گەڕەکی خۆمان، بێوەژنە غەمگین و تەنیاکان، عاشقی دۆڕاو، باوکە تووڕەو تۆسنەکان، مامۆستا مۆن و دار بەدەستەکان، هەقایەتی سەگبازو ماکەرگێ و شەڕە گەڕەک، هونەری چیرۆک ئاوڕدانەوە بوو لەو سەدەها کەسەی کە بەدەگمەن خەڵکی دایان بینێت، سوڕانەوە بەدەوری ژیانی خۆت و منداڵی و گەنجییەتی کە تێکەڵ بەژیانی خەڵکی دیکە وەک منداڵ و وەک لاوو وەک پیر هیچ گوناهێکی تێدا نییە، من دەتوانم ناوی سەدەها نووسەر ریز بکەم کە کانگاو سەرچاوەی هەر هەموو ئەزموونە ئەدەبی و فیکرییەکەی زاتی خۆی بووە، ئەزموونە هەرە تایبەتییەکەی خۆی لەناو خانەوادەو گەڕەک و شارەکەی خۆیدا، ئەزموونی زاتی نووسەر دابڕاو نییە لەگێڕانەوەی ئەزموونی کەسانی دەوروبەری، ئەو ئەزموونەش تەنها یەک رووداو نییە، بەڵکو ئەزموونێکی ناکۆتایە، ئەدەب نییە کە گەوهەرەکەی زاتی نووسەر نەبێت، هەربۆیە زۆرن ئەوانەی بڕوایان وایە کە نووسەر خاوەنی یەک کتێبە، یەک کتێب کە بەوێنەی چەندەها کتێب دەردەچێت، چونکە دواجار کۆکردنەوەی ئەزموونەکانە لەناو رۆحی یەک دەقدا کە خۆی دابەش دەکات بەسەر چەندەها دەقی دیکەدا. بۆ من ئەو ئەزموونە زاتییە کۆتایی نەهاتووەو نایە، ئەو هەقایەتی غوربەتەی کە لەمناڵی و گەنجییەتیمەوە دەستی پێکرد، غوربەتێک کە خێزان و مەکتەب و مزگەوت و کۆمەڵگا لەرۆحی من و هاورێکانم دروستیان کرد، گومانکردنم لەمانا پیرۆزەکانی خێزان و سیاسەت و ئایین کۆتایی نەهاتووە، لەو ژیانە ساردو سڕو مردووەی کە هەر هەمووومان خوومان پێوە گرتووە، لەو هەموو درۆو رق و کینەو ریاکارییەی کە وەک شاخەکانمان بڵندو تۆکمەو دامەزراون، لەسەر هەموو ئاستەکان و دەنێو هەموو گۆڕەپانەکانی ژیانی ئەدەبی و سیاسی و کۆمەڵایەتیماندا، هەر هەموو ئەزموونی رۆمانووسی ئیرلەندی (جۆیس) هەوڵدانێک بوو بۆ رزگاربوون لەکۆت و بەندەکانی خێزان و ئایین و نیشتمان، جۆیس بۆ گوزارشت کردن لەم هەوڵە بەردەوامەی خۆی رۆمانێکی نووسی بەناوی (هونەرمەند لەتافی لاوی)دا کە لەو دەقەدا پاڵەوانەکەی (ستیڤن دەیدالس) هاوشان و هاو - وێنەی خۆیەتی کە بڕوای وایە مەحاڵە بتوانێت ببیت بەنووسەر گەر لەو مانا کۆن و مردووانەی نیشتمان و خێزان و ئایین قوتاری نەبێت، ئەم هەوڵە (سیزیف)یە هەر هەموو رۆمانەکەی داگیر کردووە، دەکرێت وەک یاداشتنامەو ژیاننامە چاو لەو رۆمانە بکرێت، چونکە رووداوە سەرەکییەکانی رۆمانەکە لەژیانی پاڵەوانەکە هاوتەرییە بەژیانی نووسەرەکە، بەتایبەتی قۆناغی گەنجییەتی.

هەر لەوکاتەی کە رۆمانی "پۆرترێتی هونەرمەند لەتافی لاوی"دا دەنووسێ، ئەم دڵگەرمانە سەرگەرمی نووسینی کۆمەڵە چیرۆکێک بوو پەیوەست بەیەکەوە کە ناوی لێنابوو (پاژەکانی یان بەشەکانی مێژووی ئەخلاقی نەوەکەم و هاوتوخمەکانم) هەڵبەتە ئەم کۆمەڵە چیرۆکە بەزەحمەت بڵاوبۆوەو لەسەر ئەوەش لەسەر جادەو کۆڵانەکانی (دەبلن) دارکاری کرا، چونکە هەڵدانەوەی لاپەڕە نهێنییەکانی شارەکەی بوو بەناوی (خەڵکانی دەبلن) کە لەساڵی (١٩١٤) کەوتە بەردەستی خوێنەرەکانی، هەتا رۆمانە قەبەکەی "یولیسیس" پڕە لەبڕگەو سەرگوزشتەی ژیانی. جۆیس وەک نوێخوازێک لەئەدەبدا پتر بەوە ناسراوە کە پاڵەوانی (نا - پاڵەوانی) هێنا کایەوە کە زۆر لەکارەکتەرەکانی لە (مستەر بلوم)ی (یولیسیس)ەوە بیگرە تا ئەوانەی ناو کۆمەڵە چیرۆکەکەی خەڵکانی لاکەوتەو تەریک و کەس نەناس و پەراوێز کەوتوبوون.

بەڵام ئەوە بەو مانایە نایەت کە (جۆیس) خەریکی نووسینەوەی ژیاننامەی خۆی بووبێت، ئەم توانی ئەو سەرگوزشتەو رووداوانەی ژیانی خۆی لەیاداشتنامەو بابەتە زۆر شەخسییەکانەوە بەرزو باڵا بکاتەوە تا ئاستی هونەرو داهێنان، ئەوەش بۆ دەیەها نووسەری دیکە لەسەرەتای سەدەی بیستەمدا ئەزموونێکی باو بوو، سەرەتای سەدەی گومان و پرسیارو دڵەڕاوکێ بوو بەرامبەر بە بەهاکانی مرۆڤبوون، بەرامبەر بەمانا پیرۆزەکانی نیشتمان و خێزان و ئایین، بەتایبەتی دوای جەنگە وێرانکەرەکان لەسەر ئاستی هەموو دونیا، جەنگەکان و شۆڕشی پیشەسازی بەتەواوی پێکهاتەی خێزانی تەقلیدی هەڵوەشاندەوە، رۆشنگەری و ئاکامی کارکردنی دەیەها زاناو دانا لەبوارە جیاکانی فیکرو زانستدا، هەر لەئەستێرە ناسییەوە بیگرە تا دەگات بەفەلسەفەو دەروونناسی و کۆمەڵناسی و تیۆلۆژی و. هتد. دونیایەک گومان و پرسیاری لەبەرامبەر پیرۆزییەکانی ناو ئایین قوت کردەوە، خودی ئەدەب و هونەر بوون بە بۆتەو کانگای ئەو هەموو گومان و پرسیارە، راستە ئێمە وەکو کورد ئەزموونی رۆژئاوامان بەو هەموو هەراو هەنگامەو وردەکارییەوە نەبووەو نەژیاوین، بەڵام پزیسکەکانی ئەو هەموو گۆڕانە گەورانە بۆ ماوەی یەک سەدە بەر ئێمەش کەوتووە، هەنووکە ئێمەش لەقۆناغێکی وادا دەژین کە بکەوینە گومان لەبەهاکانی شۆڕش و نیشتمان بەوشێوەی کە سیاسەتبازەکان و حیزبەکان رەنگرێژی دەکەن، هەر واشە هەنووکە، لەخێزانی کوردی وەک پێکهاتەیەکی شڕو شێواو کە هەمیشە ستەم و چەوسانەوەو ترس و شەرم بەرهەم دەهێنێت، لەئایین کە لەبری بەرپاکردنی رۆحی بەخشندەیی ئاشتی لەرۆژهەڵاتی ناوەڕاست بۆتە کارگەی کینەو تۆڵەو خوێن و ئاگر.

ئەزموونی خۆم لەتەک نووسیندا هەمیشە هەوڵێک بووە بۆ گومانکردن لەخانەوادە کە بۆ من وێنەیەکی بچوک کراوەی نیشتمان بووە، بۆ ئەوەش کافکاو دی. ئێچ. لۆرانس و جۆیس بەمامۆستا دەبینم کە هەرسێکیان لەتەک دەیەها نووسەری سەدەی بیستەم پەیوەندییەکی زۆر ناشیرینیان لەگەڵ وێنەی باوکدا هەبووە. گرفتی من وەک کوردێک لەتەک هەمان گومان و ئەزموونی تاڵمدا لەمەڕ وێنەی باوک ئەوە نییە کە هەمان قەوان لێدەدەمەوە، بەڵکو لەوەدایە ئەمەیان بابەتێکە ناکۆتایەو تا هەنوکە تێر نەکراوە، رۆژئاوا بۆ نزیکبوونەوە لەم بابەتە سوپایەک نووسەری هەیە، ئەوە سێکوچکەی حەرامە کە (سیاسەت و ئایین و سێکس)ە کە زەندەقی هەندێک کەسی بردووە، دەنا کوا پانتایی نهێنی درکاندن و پەردە هەڵدانەوە لەسەر حەرامەکان و ئەو هەموو فەزاحەتەی کۆمەڵگای داگیر کردووە، لەکوێدایە پانتایی دان پێداهێنان بەکەموکوڕی و نەنگی و ستەم و هەموو ئەو شتانەی (حەرام و عەیبە) و مەرجە پەردەپۆش بکرێت. لەئەدەبی کوردیدا چەند دەقمان هەیە لەسەر درێژکراوەی وێنەی باوک کە تێکەڵ دەبێتەوە بەوێنەی ستەمکارانەی مەلاو مامۆستاو ئەفسەرو باوکی سیاسی کە هەر هەمووی درێژکراوەی وێنەی خودایە؟ دەیەها لەو سەرچاوەو کارگانەی کە بوونەتە کانگای سوککردنی مرۆڤەکان و.. رۆح شکاندن و دڵ شکاندنیان. هەموو پەخشانی کوردی، بەچیرۆک و رۆمانەوە، تەمەنی حەفتا ساڵ نابێت، کەچی قسەکردن لەسەر سیستەمی باوکسالاری لەئەدەبدا کە هەموو ژیانی ئێمەی هاریوە لەسەر ئاستی سیاسی و کۆمەڵایەتی بەزیادەو زۆرگوتن و زۆر - وەڕین لەقەڵەم دەدرێت گەرچی تەمەنی سیستەمی باوکسالاری هەزاران ساڵە، ئەوەی ژمارەیەک لە نووسەرانی کورد دەیکەن لەمەڕ گومانکردن لەو بەها پیرۆزانە سەرەتای حەیرانەکەیە، هەر کەس ئازادە لەوەی دەیچڕێ و چۆن و بۆ دەیچڕێت، بەرامبەرەکەش ئازادە لەوەی کە گوێ نەگرێت، بەڵام وەستاندنی خەڵک لەپرۆژەو خەونی چکۆلانە یان گەورەی خۆیان نەشیاوە■

www.sherzadhassan.com